

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Współczesne systemy polityczne (Wykład), PG_00149125						
Kierunek studiów	Politologia (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2025 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu			2026/2027		
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć			Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów		
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji			na uczelni		
Rok studiów	2	Język wykładowy			polski		
Semestr studiów	3	Liczba punktów ECTS			2.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia			egzamin		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Nauk Społecznych -> Instytut Politologii -> Zakład Systemów Politycznych						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	prof. dr hab. Danuta Plecka					
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		0.0		30.0	60
Cel przedmiotu	Zapoznanie studentów z pojęciem system polityczny, typologią systemów politycznych oraz ich funkcjonowaniem we współczesnym świecie, wpływu instytucji politycznych na system polityczny, zależności systemów politycznych od ideologii państwowej, wpływu demokracji na rozwój systemów politycznych.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[POLL3_W06] Ma zaawansowaną wiedzę o strukturach politycznych, kulturowych, ekonomicznych, prawnych i etycznych, ich genezie i zmianach.	- wymienia zasady funkcjonowania systemów politycznych w wymiarze polskim, europejskim i światowym, - potrafi wymienić i opisać podstawowe instytucje władzy poznawanych państw, - potrafi przypisać kompetencje do różnych rodzajów władz w omawianych państwach, - opisuje podstawowe organizacje polityczne i społeczne w wybranych państwach.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[POLL3_W12] Zna w zaawansowanym stopniu i rozumie mechanizmy rządzenia i podejmowania decyzji politycznych, w tym zna podstawowe zasady i związki zachodzące między zarządzaniem, organizowaniem i inne interakcje na linii przedsiębiorczość i polityka, ma zaawansowaną wiedzę na temat zagrożeń i wyzwań stojących przed polityką w tym o zasadach tworzenia i rozwoju form indywidualnej przedsiębiorczości.	- wymienia zasady funkcjonowania systemów politycznych w wymiarze polskim, europejskim i światowym, - potrafi wymienić i opisać podstawowe instytucje władzy poznawanych państw, - potrafi przypisać kompetencje do różnych rodzajów władz w omawianych państwach, - opisuje podstawowe organizacje polityczne i społeczne w wybranych państwach.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[POLL3_W08] Posiada zaawansowaną wiedzę o demokracji, społeczeństwie obywatelskim, kulturze politycznej i istocie dyskursu publicznego w ujęciu historycznym i współczesnym.	- wymienia zasady funkcjonowania systemów politycznych w wymiarze polskim, europejskim i światowym, - potrafi wymienić i opisać podstawowe instytucje władzy poznawanych państw, - potrafi przypisać kompetencje do różnych rodzajów władz w omawianych państwach, - opisuje podstawowe organizacje polityczne i społeczne w wybranych państwach.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[POLL3_W05] Ma zaawansowaną wiedzę na temat historycznych, ekonomicznych, społecznych, prawnych, etycznych i kulturowych uwarunkowań życia politycznego.	- wymienia zasady funkcjonowania systemów politycznych w wymiarze polskim, europejskim i światowym, - potrafi wymienić i opisać podstawowe instytucje władzy poznawanych państw, - potrafi przypisać kompetencje do różnych rodzajów władz w omawianych państwach, - opisuje podstawowe organizacje polityczne i społeczne w wybranych państwach.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[POLL3_W04] Posiada zaawansowaną wiedzę o roli i znaczeniu partycypacji polityczno-społecznej jednostki w funkcjonowaniu podmiotów politycznych.	- wymienia zasady funkcjonowania systemów politycznych w wymiarze polskim, europejskim i światowym, - potrafi wymienić i opisać podstawowe instytucje władzy poznawanych państw, - potrafi przypisać kompetencje do różnych rodzajów władz w omawianych państwach, - opisuje podstawowe organizacje polityczne i społeczne w wybranych państwach.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny

	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[POLL3_W03] Ma zaawansowaną wiedzę o roli człowieka w życiu społecznym a zwłaszcza politycznym oraz o jego interakcjach z otoczeniem społecznym, politycznym, kulturowym, prawnym i ekonomicznym.	- wymienia zasady funkcjonowania systemów politycznych w wymiarze polskim, europejskim i światowym, - potrafi wymienić i opisać podstawowe instytucje władzy poznawanych państw, - potrafi przypisać kompetencje do różnych rodzajów władz w omawianych państwach, - opisuje podstawowe organizacje polityczne i społeczne w wybranych państwach.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[POLL3_K01] Jest przygotowany do uczestnictwa w życiu publicznym oraz w zespołach realizujących projekty społeczne, polityczne i obywatelskie na różnych poziomach partycypacji, wykorzystuje nabytą wiedzę, umiejętności i kompetencje, aby działać w sposób przedsiębiorczy.	potrafi współpracować w grupie a nawet pełnić rolę lidera grupy, - charakteryzuje pracę w organizacjach i instytucjach publicznych, w tym organach administracji publicznej, partiach politycznych oraz innych organizacjach krajowych i międzynarodowych, - argumentuje potrzebę uczenia się przez całe życie.	[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[POLL3_K06] Jest gotowy do uznawania i poszanowania różnych punktów widzenia determinowanych odmiennym podłożem politycznym, kulturowym i społecznym.	potrafi współpracować w grupie a nawet pełnić rolę lidera grupy, - charakteryzuje pracę w organizacjach i instytucjach publicznych, w tym organach administracji publicznej, partiach politycznych oraz innych organizacjach krajowych i międzynarodowych, - argumentuje potrzebę uczenia się przez całe życie.	[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[POLL3_U14] Umie przygotowywać wystąpienia ustne dotyczące zagadnień szczegółowych z zastosowaniem źródeł oraz ujęć teoretycznych.	analizuje i wyjaśnia procesy i zjawiska polityczne wykorzystując wiedzę teoretyczną, - opisuje zasady oraz wartości demokratycznego czy niedemokratycznego państwa oraz aktywnie uczestniczy w zajęciach, - charakteryzuje zachodzące relacje pomiędzy polityką a zjawiskami oraz procesami historycznymi, ekonomicznymi, społecznymi i kulturowymi, a także ocenia je zachowując krytycyzm.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[POLL3_W02] Ma uporządkowaną wiedzę szczegółową z zakresu wybranego modułu (specjalizacji) na kierunku politologia.	- wymienia zasady funkcjonowania systemów politycznych w wymiarze polskim, europejskim i światowym, - potrafi wymienić i opisać podstawowe instytucje władzy poznawanych państw, - potrafi przypisać kompetencje do różnych rodzajów władz w omawianych państwach, - opisuje podstawowe organizacje polityczne i społeczne w wybranych państwach.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[POLL3_K02] Jest przygotowany do uczestnictwa w budowaniu zinstytucjonalizowanych form aktywności obywatelskiej, w tym do pełnienia roli lidera.	potrafi współpracować w grupie a nawet pełnić rolę lidera grupy, - charakteryzuje pracę w organizacjach i instytucjach publicznych, w tym organach administracji publicznej, partiach politycznych oraz innych organizacjach krajowych i międzynarodowych, - argumentuje potrzebę uczenia się przez całe życie.	[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny

	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[POLL3_U12] Potrafi analizować, oceniać i wykorzystywać treści przekazu medialnego.	analizuje i wyjaśnia procesy i zjawiska polityczne wykorzystując wiedzę teoretyczną, - opisuje zasady oraz wartości demokratycznego czy niedemokratycznego państwa oraz aktywnie uczestniczy w zajęciach, - charakteryzuje zachodzące relacje pomiędzy polityką a zjawiskami oraz procesami historycznymi, ekonomicznymi, społecznymi i kulturowymi, a także ocenia je zachowując krytycyzm.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[POLL3_K08] Dzięki świadomości zachodzących relacji pomiędzy polityką a zjawiskami oraz procesami historycznymi, ekonomicznymi, społecznymi i kulturowymi jest gotowy do ich krytycznej oceny.	potrafi współpracować w grupie a nawet pełnić rolę lidera grupy, - charakteryzuje pracę w organizacjach i instytucjach publicznych, w tym organach administracji publicznej, partiach politycznych oraz innych organizacjach krajowych i międzynarodowych, - argumentuje potrzebę uczenia się przez całe życie.	[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[POLL3_K04] Jest przygotowany do pracy w organizacjach i instytucjach publicznych, w tym organach administracji publicznej, partiach politycznych oraz innych organizacji krajowych i międzynarodowych.	potrafi współpracować w grupie a nawet pełnić rolę lidera grupy, - charakteryzuje pracę w organizacjach i instytucjach publicznych, w tym organach administracji publicznej, partiach politycznych oraz innych organizacjach krajowych i międzynarodowych, - argumentuje potrzebę uczenia się przez całe życie.	[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[POLL3_W01] Posiada uporządkowaną i usystematyzowaną wiedzę na temat nauk o polityce oraz tworzących je subdyscyplinach, a także ich relacjach wzajemnych. Zna podstawową terminologię z zakresu nauk o polityce i pokrewnych.	- wymienia zasady funkcjonowania systemów politycznych w wymiarze polskim, europejskim i światowym, - potrafi wymienić i opisać podstawowe instytucje władzy poznawanych państw, - potrafi przypisać kompetencje do różnych rodzajów władz w omawianych państwach, - opisuje podstawowe organizacje polityczne i społeczne w wybranych państwach.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[POLL3_U03] Potrafi analizować i opisywać genezę i przebieg procesów i zjawisk społecznych, politycznych, ekonomicznych, prawnych, etycznych i kulturowych w ujęciu historycznym oraz we współczesnym państwie i na świecie.	analizuje i wyjaśnia procesy i zjawiska polityczne wykorzystując wiedzę teoretyczną, - opisuje zasady oraz wartości demokratycznego czy niedemokratycznego państwa oraz aktywnie uczestniczy w zajęciach, - charakteryzuje zachodzące relacje pomiędzy polityką a zjawiskami oraz procesami historycznymi, ekonomicznymi, społecznymi i kulturowymi, a także ocenia je zachowując krytycyzm.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny

	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[POLL3_U05] Umie określać mechanizmy funkcjonowania organizacji politycznych, w tym planować i organizować pracę swoją i zespołu, przygotowując projekty społeczne, polityczne, ekonomiczne, obywatelskie (także te, które polegają na współdziałaniu z innymi osobami), uwzględnia przy tym aspekty prawne i polityczne z zakresu nauk o polityce, samodzielnie uzupełniając wiedzę i zdobywając informacje, korzystając z różnych źródeł i możliwości technologicznych.	analizuje i wyjaśnia procesy i zjawiska polityczne wykorzystując wiedzę teoretyczną, - opisuje zasady oraz wartości demokratycznego czy niedemokratycznego państwa oraz aktywnie uczestniczy w zajęciach, - charakteryzuje zachodzące relacje pomiędzy polityką a zjawiskami oraz procesami historycznymi, ekonomicznymi, społecznymi i kulturowymi, a także ocenia je zachowując krytycyzm.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[POLL3_U02] Umie analizować i wyjaśniać procesy i zjawiska polityczne wykorzystując wiedzę teoretyczną.	analizuje i wyjaśnia procesy i zjawiska polityczne wykorzystując wiedzę teoretyczną, - opisuje zasady oraz wartości demokratycznego czy niedemokratycznego państwa oraz aktywnie uczestniczy w zajęciach, - charakteryzuje zachodzące relacje pomiędzy polityką a zjawiskami oraz procesami historycznymi, ekonomicznymi, społecznymi i kulturowymi, a także ocenia je zachowując krytycyzm.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[POLL3_U06] Potrafi wyjaśnić i opisać zasady oraz wartości demokratycznego państwa oraz aktywnie uczestniczyć w dyskursie publicznym.	analizuje i wyjaśnia procesy i zjawiska polityczne wykorzystując wiedzę teoretyczną, - opisuje zasady oraz wartości demokratycznego czy niedemokratycznego państwa oraz aktywnie uczestniczy w zajęciach, - charakteryzuje zachodzące relacje pomiędzy polityką a zjawiskami oraz procesami historycznymi, ekonomicznymi, społecznymi i kulturowymi, a także ocenia je zachowując krytycyzm.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[POLL3_U10] Umie analizować i oceniać proces rządzenia i podejmowania decyzji oraz dostrzegać ich konsekwencje.	- charakteryzuje zachodzące relacje pomiędzy polityką a zjawiskami oraz procesami historycznymi, ekonomicznymi, społecznymi i kulturowymi, a także ocenia je zachowując krytycyzm.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[POLL3_U08] Potrafi wykorzystać metody i techniki badawcze do opisu i analizy zjawisk politycznych.	analizuje i wyjaśnia procesy i zjawiska polityczne wykorzystując wiedzę teoretyczną, - opisuje zasady oraz wartości demokratycznego czy niedemokratycznego państwa oraz aktywnie uczestniczy w zajęciach, - charakteryzuje zachodzące relacje pomiędzy polityką a zjawiskami oraz procesami historycznymi, ekonomicznymi, społecznymi i kulturowymi, a także ocenia je zachowując krytycyzm.	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny

	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[POLL3_W15] Ma zaawansowaną wiedzę o istotnych strukturach, procesach i zjawiskach związanych z historią Polski, Europy i świata.	- wymienia zasady funkcjonowania systemów politycznych w wymiarze polskim, europejskim i światowym, - potrafi wymienić i opisać podstawowe instytucje władzy poznawanych państw, - potrafi przypisać kompetencje do różnych rodzajów władz w omawianych państwach, - opisuje podstawowe organizacje polityczne i społeczne w wybranych państwach.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[POLL3_W13] Ma zaawansowaną wiedzę na temat środków masowego przekazu i ich roli w społeczeństwie.	- wymienia zasady funkcjonowania systemów politycznych w wymiarze polskim, europejskim i światowym, - potrafi wymienić i opisać podstawowe instytucje władzy poznawanych państw, - potrafi przypisać kompetencje do różnych rodzajów władz w omawianych państwach, - opisuje podstawowe organizacje polityczne i społeczne w wybranych państwach.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[POLL3_W07] Posiada zaawansowaną wiedzę o państwie, polityce i prawie oraz o zasadach funkcjonowania systemów politycznych w wymiarze polskim, europejskim i światowym.	- wymienia zasady funkcjonowania systemów politycznych w wymiarze polskim, europejskim i światowym, - potrafi wymienić i opisać podstawowe instytucje władzy poznawanych państw, - potrafi przypisać kompetencje do różnych rodzajów władz w omawianych państwach, - opisuje podstawowe organizacje polityczne i społeczne w wybranych państwach.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[POLL3_K07] Ma potrzebę uzupełniania, poszerzania i doskonalenia nabytej wiedzy i umiejętności.	- potrafi współpracować w grupie a nawet pełnić rolę lidera grupy, - charakteryzuje pracę w organizacjach i instytucjach publicznych, w tym organach administracji publicznej, partiach politycznych oraz innych organizacjach krajowych i międzynarodowych, - argumentuje potrzebę uczenia się przez całe życie.	[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[POLL3_W14] Ma rozszerzoną wiedzę o politycznej organizacji społeczeństw, procesach przemian oraz relacjach i więziach na poziomie lokalnym, regionalnym i globalnym w zakresie wybranego modułu (specjalizacji).	- wymienia zasady funkcjonowania systemów politycznych w wymiarze polskim, europejskim i światowym, - potrafi wymienić i opisać podstawowe instytucje władzy poznawanych państw, - potrafi przypisać kompetencje do różnych rodzajów władz w omawianych państwach, - opisuje podstawowe organizacje polityczne i społeczne w wybranych państwach.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny

Treści przedmiotu	1. Zajęcia organizacyjne 2. System społeczny a system polityczny -definicje i klasyfikacje systemu społecznego i politycznego -system polityczny w ujęciu teorii instytucjonalno-strukturalnych, behawioralno-funkcjonalnych, normatywnych i cybernetycznej -funkcje systemu politycznego. 1. Klasyfikacja systemów politycznych -założenia i wyzwania klasyfikacji systemów politycznych -kryteria klasyfikacji systemów politycznych (typ reżimu politycznego, rozwiązania polityczno-ustrojowe, podział administracyjny państwa, struktura rywalizacji politycznej w państwie) 1. Parlamentaryzm i prezydencjalizm jako typy systemów politycznych 2. Podział socjopolityczny jako podstawa kształtowania partii i systemów partyjnych -podział socjopolityczny -partie polityczne i ich rodziny -systemy partyjne i ich znaczenie dla systemów politycznych -systemy wyborcze. 1. Sądownictwo i jego znaczenie dla systemów politycznych -zadania i zasady władzy sądowniczej -rodzaje sądów -polityczność sądownictwa. 1. Samorząd terytorialny.		
Wymagania wstępne i dodatkowe			
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	egzamin	51.0%	100.0%
Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur 1. Systemy polityczne. Podręcznik akademicki, tom I, (red.) M. Bankowicz, B. Kosakowska-Gąstoł, Kraków 2019. 2. Demokracje zachodnioeuropejskie. Analiza porównawcza, (red.) A. Antoszewski, R. Herbut, Wrocław 2008. 3. Demokracje Europy Środkowo-Wschodniej w perspektywie porównawczej, (red.) A. Antoszewski, R. Herbut, Wrocław 1997 4. Współczesne systemy polityczne, (red.) M. Żmigrodzki, B. Dziemidok-Olszewska, Warszawa 2013.		

Uzupełniająca lista lektur	1. W. Sadurski, Pandemia populistów, Kraków 2024. 2. A. Domosławski, Rewolucja nie ma końca. Podróże w krainie buntu i nadziei. Warszawa 2024. 3. A. Applebaum, Koncern autokracja. Dyktatorzy, którzy chcą rządzić światem, Warszawa 2024. 4. D. Plecka, O gentelmenach w polityce. Demokracja otwarta a polityczne kompetencje obywatelskie w kontekście kryzysu demokracji i prób jego przezwyciężenia, Toruń 2023. 5. F. Zakaria, Przyszłość wolności. Nieliberalna demokracja w Stanach Zjednoczonych i na świecie, Warszawa 2018. 6. Y. Mounk, Lud kontra demokracja. Dlaczego nasza wolność jest w niebezpieczeństwie i jak ją ocalić, Warszawa 2019. 7. M. Albright, Faszyzm. Ostrzeżenie, Warszawa 2018. 8. F. Fukuyama, Tożsamość. Współczesna polityka tożsamościowa i walka o uznanie, Poznań 2019. 9. F. Fukuyama, Ład polityczny i polityczny regres. Od rewolucji przemysłowej do globalizacji demokracji, Poznań 2015. 10. T. W. Adorno, Nowy prawicowy radykalizm, Kraków 2020. 11. M. Sandel, Tyrania merytokracji. Co się stało z dobrem wspólnym, Warszawa 2020. 12. I. Krastew, S. Holmes, Światło, które zgasło. Jak Zachód zawiódł swoich wyznawców, Warszawa 2019. 13. S. Levitsky, D. Ziblatt, Tak umierają demokracje, Warszawa 2018. 14. M. Matczak, Jak wychować rapera, Kraków 2021. 15. P. Rosanvallon, Dobre rządy, Warszawa 2015. 16. P. Rosanvallon, Kontrdemokracja, Wrocław 2011. 17. C. Kościelniak, Frunze w meczecie, Poznań 2016. 18. H. Arendt, Kryzys republiki, Warszawa 2022. 19. T. G. Ash, Obrona liberalizmu. Eseje o wolności, wojnie i Europie, Warszawa 2022. 20. E. Matynia, Demokracja performatywna, Wrocław 2008. 21. J. Armbruster, Arabska wiosna, Wrocław 2011. 22. M. von Dalen, Kalifat albo śmierć, Poznań 2017. 23. M. Babić, Polityka bezpieczeństwa państw Bałkanów Zachodnich, Toruń 2019. 24. Wyzwania Europy Środkowo-Wschodniej, (red.) E. Dziwak, A. Robak, Z. Sielska, Toruń 2021. 25. Sz. Niedziela, Fundamentalizm muzułmański w Algierii. Znaczenie wewnętrzne i oddziaływanie międzynarodowe, Toruń 2013. 26. S. Gardocki, Od Związku Radzieckiego do Federacji Rosyjskiej. Sto lat polityki zagranicznej wobec Bliskiego Wschodu, Toruń 2022. 27. K. Chołaszczyński, Etnopolityka jako funkcjonalny element kształtujący system polityczny Republiki Zimbabwe, Toruń 2014.
----------------------------	---

		1. Myśl krytyczna wobec ruchów nacjonalistycznych i skrajnie prawicowych, (red.) K. Bielińska, Warszawa 2021.
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	Czym jest system polityczny w ujęciu Davida Eastona? Cechy demokracji liberalnej. Znaczenie trójpodziału władzy dla konsolidacji demokracji.	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.